

ที่ สศ ๐๐๐๑/๑๖๓๑

สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐
อาคารรวมหน่วยราชการ ชั้น ๒-๓ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๗๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง "การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน กรณีศึกษาการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสนับสนุนการสร้างความปลอดภัย"

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยคณะทำงานการมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจ และสนับสนุนเครือข่าย ดำเนินการศึกษาและรับฟังความเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการเสนอแนวทางการสร้างความปลอดภัยจากทุกภาคส่วนในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อสังเคราะห์และสรุปเป็นข้อเสนอแนะ เรื่อง "การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน กรณีศึกษาการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสนับสนุนการสร้างความปลอดภัย"

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๕/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้พิจารณาผลการดำเนินงานของคณะทำงานการมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจ และสนับสนุนเครือข่าย ในประเด็นดังกล่าว มีมติเห็นชอบเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง "การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน กรณีศึกษาการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสนับสนุนการสร้างความปลอดภัย" ต่อคณะรัฐมนตรี โดยมีสาระสำคัญของความเห็นและข้อเสนอแนะสรุปได้ดังนี้

การแก้ปัญหาความแตกต่างเชิงสัญลักษณ์ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือต้องเริ่มที่การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางรายได้ระหว่างคนเมืองกับคนชนบท และรัฐต้องสนับสนุนโดยสร้างโอกาสให้ประชาชนในการประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้ที่มั่นคง อันจะเป็นหนทางหนึ่งที่จะนำไปสู่การลดความขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจในพื้นที่ และเมื่อปัญหาความขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจหมดไปความมั่นคง

/ทางสังคม...

ทางสังคมจะเกิดขึ้นตามมา ทั้งนี้ รัฐบาลควรสนับสนุนให้ประชาชนปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น การปลูกยางพารา เป็นพืชนำร่อง ในพื้นที่ใหม่ระยะที่ ๓ (๘๐๐,๐๐๐ ไร่) เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งของการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางรายได้ระหว่างประชาชนในภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม โดยมีประเด็นข้อสังเกตในการกำหนดมาตรการส่งเสริมการปลูกยางพารา ดังนี้

(๑) โครงการปลูกยางพาราต้องถึงเกษตรกรที่ยากจนโดยตรง ตามพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ. ๒๕๐๓ มาตรา ๒๑ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติม ตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๐

(๒) รัฐบาลควรตรวจสอบคุณภาพกล้ายางให้ตรงสายพันธุ์

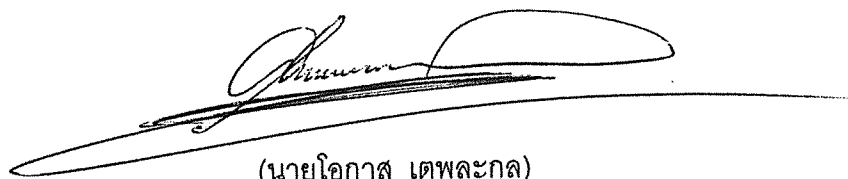
(๓) รัฐบาลควรสนับสนุนเงินและปัจจัยการผลิต ไม่น้อยกว่าไร่ละ ๑๑,๐๐๐ บาท ในระยะเวลา ๗ ปี จนเปิดกรีดยาง ซึ่งจะให้ผลผลิตเฉลี่ย ๓๐๐ กิโลกรัม/ไร่/ปี จะทำรายได้เฉลี่ย ๑๕,๖๐๐ บาท/ไร่/ปี (ประมาณการรายได้ ณ ปีที่ ๑๐ กรณีที่ราคายางกิโลกรัมละ ๘๐ บาท ตามเอกสารแนบ)

(๔) รัฐบาลควรสนับสนุนให้เกษตรกรรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสบการณ์ในการปลูกและแปรรูปยางพาราร่วมกัน ทั้งนี้ จะทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นนอกเหนือจากการขายน้ำยาง และควรส่งเสริมให้เกษตรกรเรียนรู้วิธีการเพาะพันธุ์กล้ายางเพื่อให้เกษตรกรมีอาชีพเสริม โดยรัฐบาลจะต้องให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องสนับสนุนการดำเนินงานโดยบูรณาการการทำงานร่วมกัน เป็นการสร้างเครือข่ายจากหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ เชื่อมโยงกันทำให้เกิดพลังและการจัดการที่ดี ซึ่งจะทำให้ชุมชนเข้มแข็ง เกิดความรักสามัคคี ประองตอง สมานฉันท์ โดยไม่แบ่งแยกกัน เป็นการสร้างงานภายในครอบครัว ไม่ต้องอพยพไปทำงานที่อื่นซึ่งจะทำให้ครอบครัวมั่นคง อบอุ่น สังคมดีขึ้น เป็นการสร้างอาชีพที่มั่นคงให้เกษตรกรให้กินดีอยู่ดี และเป็นการสร้างป่าเศรษฐกิจ ทำให้ลดภาวะโลกร้อนทั้งยังสามารถรวมกลุ่มกันขายคาร์บอนเครดิตได้ด้วย

(รายละเอียดความเห็นและข้อเสนอแนะปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย)

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากผลการพิจารณาเป็นประการใด ขอได้โปรดแจ้งให้ทราบในโอกาสแรกด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายโอกาส เทพทะกุล)

ประธานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักส่งเสริมและประสานการมีส่วนร่วมองค์กรเครือข่าย

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๓๒๗๕

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๗๒๐ - ๒๑

ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
เรื่อง "การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน กรณีศึกษาการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในพื้นที่
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสนับสนุนการสร้างความปลอดภัย"

๑. หลักการและเหตุผล

สถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ เป็นต้นมา เป็นผลทำให้เกิดความขัดแย้งทางด้านแนวคิดของคนในสังคมอย่างกว้างขวาง ปัญหาได้ลุกลามไปทุกสาขาอาชีพ ทุกเพศวัย และมีการนำเสนอในรูปแบบของสัญลักษณ์หลายหลากสีชนิดที่ไม่เคยเกิดในสังคมไทยมาก่อน มีการแบ่งฝักแบ่งฝ่าย แบ่งเป็นกลุ่มทางแนวคิดที่มีความเห็นต่างกันทางการเมือง ทั้งในสังคมเมืองและสังคมชนบท รวมถึงการแพร่กระจายความเห็นต่างกันลึกลงไปถึงญาติพี่น้อง หรือแม้แต่ผู้ที่อยู่ร่วมในครอบครัวเดียวกันก็มีให้เห็นในเกือบทุกชุมชน กรณีความเห็นต่างทางการเมือง ได้กลายเป็นปัญหาทางสังคมที่เป็นรูปธรรมชัดเจนได้เกิดขึ้นในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เกือบทุกพื้นที่ในทั้งสองภูมิภาคได้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อการทำหน้าที่ของฝ่ายกำกับติดตามนโยบาย เช่น กรณีการลงไปปฏิบัติภารกิจของบรรดารัฐมนตรีหรือแม้แต่นายกรัฐมนตรี ได้ถูกต่อต้าน ถูกปองร้าย หรือถึงขั้นถูกทำร้ายร่างกาย เป็นต้น ความเห็นต่างทางการเมืองได้นำไปสู่การใช้ความรุนแรงเชิงสัญลักษณ์ มีการทำลายและทำร้ายต่อชีวิตและทรัพย์สินระหว่างคนไทยด้วยกันเอง ได้เกิดผลกระทบโดยตรงทั้งต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวรัฐบาลได้ประกาศนโยบาย และกำหนดมาตรการสร้างความปลอดภัย เพื่อให้เกิดความสามัคคีของคนในชาติ รวมทั้งได้ดำเนินการเยียวยาต่อประชาชนผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงที่เกิดจากการใช้ความรุนแรง และเพื่อให้ความปลอดภัยแห่งชาติสัมฤทธิ์ผล รัฐบาลได้แสวงหาความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ดังนั้น การดำเนินการศึกษา แสวงหาข้อเท็จจริงจากทุกบริบทสังคมภูมิภาค การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมเสนอแนวคิด และแนวทางแก้ปัญหาที่หลากหลาย เพื่อนำสู่การวิเคราะห์ ประมวลผล และนำเสนอเป็นคำแนะนำต่อรัฐบาล จึงมีความสำคัญและจำเป็นต้องดำเนินการ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๘ และหมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ประกอบกับพระราชบัญญัติสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๑๐(๑) สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในเรื่องที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจและสังคม สภาที่ปรึกษาฯ โดยคณะทำงาน การมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจ และสนับสนุนเครือข่าย ได้ตระหนักถึงข้อเท็จจริงดังกล่าว ดังนั้น จึงได้ร่วมกับสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) และองค์การสวนยาง กระทรวง

เกษตรและสหกรณ์ ทำการศึกษาเพื่อหาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน กรณีศึกษา การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสนับสนุน การสร้างความปรองดอง

๒. การดำเนินงาน

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยคณะทำงานการมีส่วนร่วม การกระจาย อำนาจ และสนับสนุนเครือข่าย ร่วมกับสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง และองค์การสวนยาง ดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ จัดประชุมสัมมนาเพื่อเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากภาค ราชการ ภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๑๙ จังหวัด ประกอบด้วย ผู้แทน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรประจำภูมิภาค นักวิชาการ หอการค้า จังหวัด สภาอุตสาหกรรมจังหวัด เกษตรกร และประชาชนทั่วไป เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๓ เพื่อรับฟังประเด็นปัญหาในพื้นที่รวมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดการสร้างความปลอดภัย

๒.๒ ศึกษารูปแบบและแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการ สร้างความปลอดภัย โดยการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาทางด้านเศรษฐกิจในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และพร้อมทั้งได้ยกร่างความเห็นและข้อเสนอแนะเรื่อง "การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน กรณีศึกษาการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการ สนับสนุนการสร้างความปลอดภัย"

๒.๓ ประชุมหารือร่วมกับผู้แทนส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ ประกอบด้วย กรมวิชาการ เกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานกองทุนสงเคราะห์สวนยาง องค์การสวนยาง และ ผู้แทนเกษตรกรจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๓ เพื่อพิจารณาปรับปรุงร่าง ความเห็นและข้อเสนอแนะ

๓. สาระสำคัญและข้อวิเคราะห์

ประเด็นปัญหาทางด้านเศรษฐกิจของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทำให้เกิด ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ระหว่างภาคเกษตรกรรมและภาคอุตสาหกรรม นำมาซึ่งปัญหา ความขัดแย้งทางสังคมในภูมิภาค

ประเทศไทยมีคนจน จำนวน ๕.๒๘ ล้านคน วัดจากรายจ่ายเพื่อบริโภค ๑,๕๘๖ บาท ต่อคนต่อเดือน มีคนเกือบจน จำนวน ๕ - ๗ ล้านคน และในด้านการกระจายตัว ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

มีจำนวนคนจนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๙ หรือประมาณ ๓ ล้านคน รองลงมาได้แก่ ภาคเหนือ คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๖ หรือประมาณ ๑.๓๕ ล้านคน ประเด็นปัญหาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ การไม่รู้จักรัฐธรรมนูญของตน ประชาชนส่วนใหญ่เลือกที่จะรับกระแสโลกาภิวัตน์ที่ผ่านเข้ามาโดยละทิ้งสภาพความเป็นอยู่ของชุมชนแบบดั้งเดิม ส่งผลให้การพัฒนาไม่มีทิศทางและล้มเหลว เนื่องจากแต่ละท้องถิ่นมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทั้งนี้ สถานการณ์ชุมชนท้องถิ่นของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยทั่วไป มีลักษณะดังนี้

- (๑) ชุมชนทิ้งวิถีเกษตรเข้าสู่อุตสาหกรรม
- (๒) ภัยหนุ่มสาวทิ้งชุมชนเข้าสู่เมือง/คนแก่และเด็กเฝ้าชุมชน
- (๓) สภาวะหนี้สินภาคเกษตรเกิดจากหลายปัจจัย เช่น ต้นทุนในการผลิตราคาสูง การประสบความล้มเหลวจากเหตุสุดวิสัยและภัยธรรมชาติ ราคาผลผลิตตกต่ำ และการผลิตตามกระแสที่ถูกต้อง
- (๔) คนทำงานมากขึ้นและแข่งขันกันหาเงิน ในขณะที่ความเกื้อกูลแบ่งปันระหว่างกัน ลดลง
- (๕) องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นถูกเบียดขับจากเทคโนโลยี การคมนาคมขนส่ง และความสะดวกในการเข้าถึงสินค้าและบริการ ได้นำสังคมชนบทสู่สังคมบริโภคนิยมการผลิตและบริโภคอย่างพอเพียง

กลยุทธ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ต้องยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน) โดยมีเงื่อนไขความรู้ (รู้กว้าง รู้รอบ รู้ลึก) และเงื่อนไขคุณธรรม (ซื่อสัตย์ สุจริต ขยัน อดทน แบ่งปัน) เพื่อนำไปสู่ชีวิตเศรษฐกิจสังคมสมดุล มั่นคง ยั่งยืน การส่งเสริมเศรษฐกิจเพื่อแก้ปัญหาทางสังคมเป็นประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก คือการลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางรายได้ระหว่างภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม และเป็นการเยียวยาสภาพจิตใจของคนในพื้นที่ ทั้งนี้ การปลูกพืชเศรษฐกิจเพื่อสร้างรายได้ให้เกษตรกรและลดความเหลื่อมล้ำจึงเป็นกลยุทธ์หนึ่งเพื่อลดปัญหาช่องว่าง

นอกจากการส่งออกทำรายได้เข้าสู่ประเทศอย่างมากแล้ว ยางพารายังเป็นอาชีพที่ก่อให้เกิดการจ้างงานและการกระจายรายได้ไปสู่คนในชนบทไม่น้อยกว่า ๑ ล้านครอบครัว ทั้งชาวสวนยาง ผู้รับจ้างกรีดยาง อุตสาหกรรมแปรรูปยาง การขนส่ง รวมทั้งแรงงานในธุรกิจและอุตสาหกรรมต่อเนื่องอีกหลายแสนคน ทำให้ลดปัญหาการอพยพแรงงานจากชนบทเข้าสู่เมือง

ในขณะที่ทรัพยากรธรรมชาติถูกนำไปใช้ในการพัฒนาอย่างไม่คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ป่าไม้ถูกทำลายลงทุกปี การปลูกสร้างสวนยางพาราจึงเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างป่าคืนสู่ธรรมชาติที่มีน้อยและสำคัญยิ่ง กล่าวได้ว่ายางพาราเป็นพื้นที่สร้างคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศไทยอย่างมหาศาล

อนาคตของยางไทยเป็นสิ่งที่น่าสนใจ โดยเฉพาะการสร้างรายได้ให้แก่พี่น้องเกษตรกรสวนยางพาราจากอดีตที่มีเฉพาะภาคใต้ ภาคตะวันออก แล้วขยายไปสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันตกบางจังหวัด แต่การปลูกยางพาราจะเป็นอาชีพที่ยั่งยืน โดยเฉพาะสำหรับพี่น้องเกษตรกรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่อดีตเคยปลูกแต่ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย และข้าวโพด ซึ่งเป็นพืชล้มลุก ผลผลิตขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศ การปลูกพืชเหล่านี้มีข้อสรุปแล้วว่าไม่สามารถสร้างรายได้ยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของเกษตรกรชาวอีสานให้ดีขึ้นได้เลย จึงเป็นเรื่องที่ต้องวิเคราะห์จากสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อเป็นประโยชน์ในด้านแผนนโยบายและยุทธศาสตร์การปลูกยางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในอนาคต เนื่องจากยางพาราจัดเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญและมีมูลค่าในการส่งออกผลผลิตในลำดับต้นของสินค้าเกษตร ซึ่งประเทศไทยเป็นผู้ผลิตและส่งออกยางธรรมชาติเป็นอันดับหนึ่งของโลก นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๔ จนถึงปัจจุบัน โดยมีปริมาณการส่งออกยางของไทยเพิ่มขึ้นเกือบทุกปี ในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ส่งออกยางธรรมชาติทั้งสิ้นจำนวน ๒.๗๔ ล้านตัน คิดเป็นมูลค่า ๑.๔๖ แสนล้านบาท โดยมีสัดส่วนการการส่งออกยางร้อยละ ๓๙.๖๑ ของการส่งออกยางทั้งหมดของโลก รองลงมา ได้แก่ อินโดนีเซีย ร้อยละ ๒๙.๐๘ มาเลเซีย ร้อยละ ๑๐.๖๒ และเวียดนาม ร้อยละ ๑๐.๒๓

นอกจากส่งออกในรูปของยางธรรมชาติหรือยางดิบแล้ว ไทยยังส่งออกผลิตภัณฑ์จากยางในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ คิดเป็นมูลค่าสูงถึง ๑.๕๓ แสนล้านบาท โดยเฉพาะในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ในเดือนสิงหาคม ไทยส่งยางดิบคิดเป็นมูลค่า ๑.๕๗ แสนล้านบาท และส่งออกผลิตภัณฑ์ยางคิดเป็นมูลค่า ๑.๓๓ แสนล้านบาท เมื่อรวมทั้งยางดิบและผลิตภัณฑ์ยางคิดเป็นมูลค่ารวม ๒.๙ แสนล้านบาท นับว่าสูงเป็นอันดับ ๓ ของมูลค่าสินค้าที่ส่งออกทั้งประเทศ รองลงมาจากเครื่องคอมพิวเตอร์และรถยนต์ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ราคายางพาราได้ปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เฉลี่ยตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนตุลาคม ราคาสูงถึง ๑๐๒ บาท/กิโลกรัม ทั้งนี้ ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ราคายางพารายังคงมีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ (๑) ปริมาณผลผลิตในประเทศผู้ผลิตลดลงเพราะฝนตกหนักต่อเนื่องจากปลายปี พ.ศ. ๒๕๕๒ จนถึงต้นเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และหลังจากนั้นเกิดปรากฏการณ์เอลนีโญ (สภาพอากาศแห้งแล้งยาวนานกว่าปกติ) ซึ่งทำให้ฤดูแล้งเริ่มต้นก่อนกำหนดและเกิดพร้อมฤดูยางผลัดใบ ส่งผลให้ปริมาณการผลิตยางลดลง เช่น ในอินโดนีเซีย รวมทั้งในภาคใต้ของไทย ซึ่งทำให้ราคา

น้ำยางสดปรับตัวขึ้นสูงอย่างต่อเนื่องโดยปัจจุบันราคาน้ำยางสดกิโลกรัมละ ๑๐๓ บาท (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๓) (๒) ความต้องการยางธรรมชาติอย่างต่อเนื่องจากจีนและผู้ผลิตยางล้อ เช่น ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา อินเดีย และเกาหลีใต้ ทั้งนี้ เพื่อรองรับอุตสาหกรรมยานยนต์ที่เติบโตอย่างรวดเร็วในสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยสมาคมผู้ผลิตยานยนต์ของจีนคาดว่าอุตสาหกรรมยานยนต์จะขยายตัวร้อยละ ๑๕ จึงเป็นปัจจัยหนุนให้ความต้องการยางในตลาดโลกเพิ่มขึ้น เนื่องจากเศรษฐกิจโลก หลุดพ้นจากสภาวะตกต่ำ (๓) กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) คาดว่าเศรษฐกิจโลกจะขยายตัวร้อยละ ๔.๒ เศรษฐกิจเอเชียจะขยายตัวร้อยละ ๗ จีนจะขยายตัวร้อยละ ๑๐ และไทยจะขยายตัวร้อยละ ๔.๗ จึงเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุน ผลผลิตยางส่วนใหญ่อยู่ในรูปของยางแห้งร้อยละ ๘๐ ที่ใช้ในอุตสาหกรรมยานยนต์ และร้อยละ ๒๐ เป็นน้ำยางข้นที่ใช้ในการทำถุงมือยาง เส้นด้ายยางยืด โฟมที่นอน และอื่น ๆ โดยที่กล่าวมาข้างต้นเป็นปัจจัยที่ทำให้ปริมาณความต้องการยางในตลาดโลกเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง สำหรับรายได้เกษตรกรที่ปลูกยางในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ มีรายได้เฉลี่ย/ครัวเรือน/ปี จำนวน ๑๒๑,๗๖๕ บาท (เนื้อที่ในการกรีดยัง ประมาณ ๗.๘ ไร่)

ดังนั้น การนำโครงการส่งเสริมอาชีพ สร้างรายได้ให้กับประชาชน โดยการปลูกยางพารา พื้นที่ใหม่ระยะที่ ๓ (๘๐๐,๐๐๐ ไร่) และการเพิ่มมูลค่ายางตามแผนพัฒนายางพาราไทย ซึ่งมีเป้าหมายส่งเสริมการปลูกยางพาราให้ได้คุณภาพ ๓๐๐ กิโลกรัม/ไร่/ปี จะเป็นหนทางหนึ่งในการเสริมสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่อื่นจะนำไปสู่การลดช่องว่างทางเศรษฐกิจและเป็นการแก้ไขปัญหาเหลื่อมล้ำทางรายได้ของประชาชนในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ในระดับหนึ่ง ทั้งนี้ เกษตรกรในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความเห็นและประเด็นที่เกี่ยวกับโครงการปลูกยางพาราพื้นที่ใหม่ ระยะที่ ๓ ดังนี้

- (๑) เห็นด้วยกับโครงการส่งเสริมการปลูกยางพาราพื้นที่ใหม่ ระยะที่ ๓ เนื่องจากเกษตรกรยังยากจนไม่มีเงินทุน แต่ถ้าหากโครงการดังกล่าวสามารถสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกยางพาราได้จริง จะเป็นการสร้างอาชีพและรายได้ของเกษตรกร และจะลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ของเกษตรกรได้ในระดับหนึ่ง
- (๒) เกษตรกรส่วนใหญ่มีภาระที่จะต้องชำระหนี้ให้กับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) และพื้นที่การทำเกษตรกรรมมีน้อย รวมทั้งมีปัญหาด้านเงินทุน

* ข้อมูลจากองค์การการศึกษาเรื่องยางระหว่างประเทศ (International Rubber Study Group)

- (๓) ปัญหาส่วนใหญ่ของเกษตรกร คือ การถูกเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลางในเรื่องการขายสินค้าเกษตรไม่มีคุณภาพ โดยเกษตรกรขาดความรู้ทางด้านวิชาการ
- (๔) ปัญหาของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราของภาคตะวันออกเฉียงเหนือหลายคนไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากต้นกล้ายางพาราไม่มีคุณภาพ เกษตรกรไม่มีความรู้ทางวิชาการการปลูกยาง เช่น ขั้นตอนและวิธีการปลูก การดูแลรักษา และการเร่งรีบกรีดยางในเวลาที่ไม่เหมาะสม รวมทั้งสภาพแวดล้อม เช่น ดิน น้ำ อากาศ อาจจะไม่เหมาะสมกับการปลูกยางพารา
- (๕) ปัญหาการผูกขาดปัจจัยการผลิต เช่น ราคาน้ำ ปุ๋ย ราคาพันธุ์ยาง รวมทั้งปัจจัยการผลิตอื่น ซึ่งหากพ่อค้าไม่ผูกขาดในเรื่องราคา เกษตรกรจะมีรายได้สูงขึ้นจะสามารถแก้ไขปัญหาค่าความยากจน และจะลดการขับเคลื่อนเพื่อเสนอข้อเรียกร้องทางการเมืองลงได้ในระดับหนึ่ง

๔. ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ "การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน กรณีศึกษา การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสนับสนุนการสร้างความปลอดภัย"

การแก้ปัญหาความแตกต่างเชิงสัญลักษณ์ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือต้องเริ่มที่การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางรายได้ระหว่างคนเมืองกับคนชนบท และรัฐต้องสนับสนุนโดยสร้างโอกาสให้ประชาชนในการประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้ที่มั่นคง อันจะเป็นหนทางหนึ่งที่จะนำไปสู่การลดความขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจในพื้นที่ และเมื่อปัญหาความขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจหมดไป ความมั่นคงทางสังคมจะเกิดขึ้นตามมา ทั้งนี้ รัฐบาลควรสนับสนุนให้ประชาชนปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น การปลูกยางพาราเป็นพืชนำร่อง ในพื้นที่ใหม่ระยะที่ ๓ (๘๐๐,๐๐๐ ไร่) เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งของการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางรายได้ระหว่างประชาชนในภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม โดยมีประเด็นข้อสังเกตในการกำหนดมาตรการส่งเสริมการปลูกยางพารา ดังนี้

- (๑) โครงการปลูกยางพาราต้องถึงเกษตรกรที่ยากจนโดยตรง ตามพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ. ๒๕๐๓ มาตรา ๒๑ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๐
- (๒) รัฐบาลควรตรวจสอบคุณภาพกล้ายางให้ตรงสายพันธุ์

- (๓) รัฐบาลควรสนับสนุนเงินและปัจจัยการผลิต ไม่น้อยกว่าไร่ละ ๑๑,๐๐๐ บาท ในระยะเวลา ๗ ปี จนเปิดกรีดยาง ซึ่งจะให้ผลผลิตเฉลี่ย ๓๐๐ กิโลกรัม/ไร่/ปี จะทำรายได้เฉลี่ย ๑๕,๖๐๐ บาท/ไร่/ปี (ประมาณการรายได้ ณ ปีที่ ๑๐ กรณีที่ ราคายางกิโลกรัมละ ๘๐ บาท ตามเอกสารแนบ)
- (๔) รัฐบาลควรสนับสนุนให้เกษตรกรรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และ ประสบการณ์ในการปลูกและแปรรูปยางพาราร่วมกัน ทั้งนี้ จะทำให้เกษตรกร มีรายได้เพิ่มขึ้นนอกเหนือจากการขายน้ำยาง และควรส่งเสริมให้เกษตรกร เรียนรู้วิธีการเพาะพันธุ์กล้ายางเพื่อให้เกษตรกรมีอาชีพเสริม โดยรัฐบาล จะต้องให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องสนับสนุนการดำเนินงานโดยบูรณาการ ทำงานร่วมกัน เป็นการสร้างเครือข่ายจากหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ เชื่อมโยงกัน ทำให้เกิดพลังและการจัดการที่ดี ซึ่งจะทำให้ชุมชนเข้มแข็ง เกิดความรัก สามัคคี ประองตอง สมานฉันท์ โดยไม่แบ่งแยกกัน เป็นการสร้างงานภายใน ครอบครัว ไม่ต้องอพยพไปทำงานที่อื่นซึ่งจะทำให้ครอบครัวมั่นคง อบอุ่น สังคมดีขึ้น เป็นการสร้างอาชีพที่มั่นคงให้เกษตรกร ให้กินดีอยู่ดี และเป็นการ สร้างป่าเศรษฐกิจ ทำให้ลดภาวะโลกร้อน ทั้งยังสามารถรวมกลุ่มกันขาย คาร์บอนเครดิตได้อีกด้วย
-

การส่งเสริมการปลูกยางพาราเพื่อแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ

สมมุติฐาน ๑ (ราคาขาย ก.ก. ละ ๖๐ บาท ผลผลิตต่อไร่ ๓๐๐ ก.ก./ปี)

ปี	ผลผลิต		รายรับ		
	๓๐๐ ก.ก./ไร่/ปี		ก.ก. ละ ๖๐ บาท	แบ่งกรีต ๓๕%	รับสุทธิ
๗	๕๐%	๑๕๐	๙,๐๐๐	๓,๑๕๐	๕,๘๕๐
๘	๗๕%	๒๒๕	๑๓,๕๐๐	๔,๗๒๕	๘,๗๗๕
๙	๑๐๐%	๓๐๐	๑๘,๐๐๐	๖,๓๐๐	๑๑,๗๐๐
๑๐	๑๐๐%	๓๐๐	๑๘,๐๐๐	๖,๓๐๐	๑๑,๗๐๐

สมมุติฐาน ๒ (ราคาขาย ก.ก. ละ ๘๐ บาท ผลผลิตต่อไร่ ๓๐๐ ก.ก./ปี)

ปี	ผลผลิต		รายรับ		
	๓๐๐ ก.ก./ไร่/ปี		ก.ก. ละ ๘๐ บาท	แบ่งกรีต ๓๕%	รับสุทธิ
๗	๕๐%	๑๕๐	๑๒,๐๐๐	๔,๒๐๐	๗,๘๐๐
๘	๗๕%	๒๒๕	๑๘,๐๐๐	๖,๓๐๐	๑๑,๗๐๐
๙	๑๐๐%	๓๐๐	๒๔,๐๐๐	๘,๔๐๐	๑๕,๖๐๐
๑๐	๑๐๐%	๓๐๐	๒๔,๐๐๐	๘,๔๐๐	๑๕,๖๐๐

สมมุติฐาน ๓ (ราคาขาย ก.ก. ละ ๑๐๐ บาท ผลผลิตต่อไร่ ๓๐๐ ก.ก./ปี)

ปี	ผลผลิต		รายรับ		
	๓๐๐ ก.ก./ไร่/ปี		ก.ก. ละ ๑๐๐ บาท	แบ่งกรีต ๓๕ %	รับสุทธิ
๗	๕๐%	๑๕๐	๕,๐๐๐	๕,๒๕๐	๙,๗๕๐
๘	๗๕%	๒๒๕	๒๒,๕๐๐	๗,๘๗๕	๑๔,๖๒๕
๙	๑๐๐%	๓๐๐	๓๐,๐๐๐	๑๐,๕๐๐	๑๙,๕๐๐
๑๐	๑๐๐%	๓๐๐	๓๐,๐๐๐	๑๐,๕๐๐	๑๙,๕๐๐

*เป็นการคำนวณจากความเป็นไปได้ของราคา/ผลผลิต/ไร่/ปี